

Nr 130.

Av herr **Lindström**, *angående omorganisation av direktörsbefattningen vid statens tvångsarbetsanstalt på Svartsjö m. m.*

Under femte huvudtiteln i årets statsverkspropoposition upptages för avlöningar för statens tvångsarbetsanstalt på Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes ett anslag av 309,000 kr. Tre sakkunniga hava tillsatts för att utreda frågan om en mera rationell och ekonomisk organisation av anstaltsvården för lösdrivare ävensom för sådana alkoholister, vilka hittills pläгат vårdas å i anslutning till statens tvångsarbetsanstalter anordnade statliga alkoholistanstalter. Trots att denna fråga sålunda är under utredning torde det vara lämpligt att undersöka huruvida icke omedelbara åtgärder kunna vidtagas för att uppnå en ändamålsenligare ordning vid ifrågavarande inrättningar.

Anstalterna hava nu lekmannaregi med direktörstjänst på ordinarie stat, placerad i A 27; för närvarande uppehålles dock tjänsten sedan några år på förordnande av en direktör med ordinarie befattning i fångvården. Anstalternas läkare avlönas medelst visst arvode.

Av det klientel på anstalterna, som under senvintern 1938 hade att undergå tvångsarbete samt ytterligare en del alkoholister, vilka tidigare undergått tvångsarbete, underkastades 120 personer, därav 81 tvångsarbetare och 39 alkoholister såväl kroppslig som ingående psykiatrisk undersökning av doktorerna Gunnar Adell och Gustav Jansson. Resultatet av dessa läkares psykopatiska undersökning — publicerad i Statens offentliga utredningar 1939: 25 — giver vid handen att hos dessa 120 personer endast hos tre personer inga grövre psykiska drag kunde upptäckas. Däremot kunde som en huvuddiagnos sättas sinnesslöhet av svårare eller lättare grad i 24 fall, sinnessjukdom i 9 fall, defekttillstånd efter grövre hjärnlidanden och hjärnskador i 6 fall samt slutligen psykisk abnormitet i ej mindre än 78 fall (alltså i 65 %).

Vad vårt samhälle behöver är just en anstalt, dit psykopater kunna inremitteras enligt gällande bestämmelser till samhällets fridsamma och laglydiga medlemmars båtнад. Förutsättningen för att Svartsjö skall kunna bli en verklig anstalt för psykopatiskt människomaterial synes vara att anstaltsledningen lägges i händerna på en styresman, som till fullo behärskar den terapeutiska och sociala psykiatrien. Under sådana förutsättningar är det nuvarande lekamannastyret säkerligen föga lämpligt.

Materialet för en särskilt inträttad psykopatanstalt finnes redan i Svartsjöklentelet. En utvidgad vård av psykopater — omfattande även grupper

av andra samhällsbesvärliga än lösdrivare och alkoholister — synes lättast genomförbar om Svartsjöanstalterna ytterligare fullständigas, givetvis under läkarregi.

Efter vad här anförts hemställes att riksdagen måtte besluta,

att den nuvarande direktörsbefattningen å ordinarie stat med placering i A 27 omvandlas till en tjänst som överläkare och styresman med placering i A 28, d. v. s. att han jämställs med överläkare av andra klass vid statens sinnessjukhus och tillkännes dennes bostads- och andra förmåner, och att den nuvarande befattningen såsom anstalternas läkare förvandlas till en tjänst såsom biträdande läkare.

Stockholm den 23 januari 1941.

Rickard Lindström.
